

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Activiteitenplan Flora- en fauna- activiteit

Kleine wolfsmelk, Zonnepark Nude
Rhenen

colofon

projectnaam
**Activiteitenplan Flora- en
fauna-activiteit**

datum
26 april 2024

projectnummer
P06383

opdrachtgever
Novar Nederland B.V.

BRO
projectleider
RTa

projectteam
MvdS, RBo

bron kapt
BRO

Boscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400
info@bro.nl
www.bro.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4	6.2.1	Onderbouwing	11
1.1	Aanleiding	4	6.3	Alternatieven	11
1.2	Wettelijk kader (Wet natuurbescherming)	4	6.3.1	Locatie	11
1.3	Leeswijzer	4	6.3.2	Inrichting en werkwijze	11
			6.3.3	Planning	11
			6.4	Staat van instandhouding	11
			6.4.1	Kleine wolfsmelk	12
2	Projectomschrijving	5			
2.1	Locatiegegevens	5	7	Bronnen	13
2.2	Voorgenomen werkzaamheden/ ingrepen	5			
2.3	Planning van de werkzaamheden	5	8	Verklarende woordenlijst	14
2.4	Doel van de werkzaamheden	5			
3	Aanwezigheid beschermde soorten	6			
3.1	Kleine wolfsmelk	6			
3.1.1	Werkwijze	6			
3.1.2	Onderzoekresultaten	6			
3.2	Steenuil	6			
3.3	Overige soorten	6			
4	Effectenbeoordeling	7			
4.1	Kleine wolfsmelk	7			
4.2	Steenuil	7			
4.3	Overige soorten	7			
5	Maatregelen	8			
5.1	Verplaatsen individuen en zaadbank	8			
5.2	Beheer nieuwe groeiplaats	8			
5.3	Overige soorten	9			
5.4	Planning van de maatregelen	9			
5.5	Ecologisch(e) werkprotocol en begeleiding	9			
6	Toetsing aan wet- en regelgeving	10			
6.1	Verbodsbepalingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.			
6.2	Wettelijk belang	10			

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om een zonneveld te ontwikkelen tussen Rhenen en Wageningen van circa 30 hectare, ten zuiden van de N225 en ten noorden van de Afweg. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan), uitgevoerd door Eelerwoude in 2022, is vastgesteld dat binnen het plangebied geschikt is voor de kleine wolfsmelk en de poelkikker. Naar aanleiding hiervan is vervolgonderzoek in het seizoen van 2023, om aanwezigheid vast te stellen dan wel met voldoende zekerheid uit te sluiten. Hierbij is de kleine wolfsmelk binnen het plangebied aangetroffen.

Bij de uitvoer van de werkzaamheden kan deze soort niet worden ontzien. Hieromtrent wordt dan ook een vergunning gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11.54 lid 1 onderdeel c van de Bal voor zover dit betreft het plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van kleine wolfsmelk (*Euphorbia exigua*). De vergunning wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2024 tot 1 oktober 2029. Hierbij wordt een periode van 5 jaar aangehouden voor het geval er onvoorziene vertraging/uitstel optreedt.

1.2 Wettelijk kader

De omgevingswet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, schelp- en schaaldieren) en op tachtig vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (afdeling 1.3 Ow) en een 'specifieke zorgplicht' (artikel 11.27 Bal). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de

voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er vergunning of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit de Habitatrichtlijn (Art. 11.46 Bal) en de Nederlands beschermde soorten (Art. 11.54 Bal), waarbij voor een aantal soorten van deze Nederlandse lijst een provinciale vrijstelling geldt vanuit de Provincie Utrecht.

Verder dient rekening gehouden te worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten van de Vogelrichtlijn. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de standplaats, voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Voor, tijdens en na de werkzaamheden wordt het wettelijke uitgangspunt gehanteerd om negatieve effecten op deze soorten zoveel mogelijk te mitigeren. Vanuit de Bkl zal de (lokale) gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten gegarandeerd moeten worden.

In dit Activiteitenplan wordt omschreven hoe om te gaan met de aangetroffen groeiplaats binnen het plangebied. Daarnaast wordt aangegeven welke mitigerende maatregelen genomen worden, om te voorkomen dat de functionaliteit tijdens de werkzaamheden in het geding komt. Door het Activiteitenplan strikt als mitigatieplan en onderlegger voor het werkprotocol te gebruiken, en de uitvoering van de (mitigerende) maatregelen en de werkzaamheden goed op elkaar af te stemmen, is de kans groot dat de omgevingsvergunning verleend wordt. Daarmee zijn in de toekomst geen

knelpunten te verwachten met betrekking tot de vergunningsplichtige activiteiten.

1.3 Leeswijzer

Voorliggend activiteitenplan dient als bijlage bij de vergunningsaanvraag voor de werkzaamheden aan het perceel op de vrij liggende gronden tussen de N225 en Afweg. De hoofdstukken behandelen de verplichte onderdelen van een activiteitenplan volgens het formulier "TOELICHTING op aanvraagformulier vergunning Wet natuurbescherming" van de provincie Utrecht. Voor de inhoudelijke aspecten in dit activiteitenplan is beschikbare informatie van FLORON aangehouden als leidraad.

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het project gegeven, waaronder de ligging van plangebied, aard van de werkzaamheden, de planning en het doel van de werkzaamheden. Hoofdstuk 3 behandelt het onderliggende onderzoek en het functionele gebruik van het gebied door de kleine wolfsmelk. Hoofdstuk 4 beschrijft de effecten op de betreffende soorten door de werkzaamheden. In hoofdstuk 5 volgen de maatregelen om te zorgen dat effecten worden voorkomen, verzacht of gemitigeerd. Hoofdstuk 6 behandelt de juridische aspecten waaronder het wettelijk belang en de afwezigheid van alternatieven, en de gevolgen op de staat van instandhouding van de betreffende soorten door de werkzaamheden en maatregelen.

De bij het plangebied behorende seizoensgebonden (protocolaire) veldonderzoeken ten behoeve van de energetische werkzaamheden worden als separate documenten bij dit activiteitenplan meegestuurd.

3 Aanwezigheid beschermde soorten

Binnen dit hoofdstuk zijn de resultaten van de soortspecifieke onderzoeken uitgevoerd in 2022 weergegeven. De onderzoeken zijn uitgevoerd door Eelerwoude (projectnummer 202814, d.d. 20-10-2022).

3.1 Kleine wolfsmelk

3.1.1 Werkwijze

De inventarisatie naar de kleine wolfsmelk en mogelijk andere soorten is gedaan door een combinatie van een bureauonderzoek en een eenmalig veldbezoek. De beste periode voor deze inventarisatie is tussen juni en september. Omdat bleek dat een klein gedeelte van het plangebied ten tijde van het eerste veldbezoek (27 juni) recent was geploegd is hier later een aanvullend veldbezoek uitgevoerd.

Het onderzoek gebeurt door het systematisch aflopen van alle akkers, wanneer groeiplaatsen van beschermde soorten zijn vastgesteld zijn deze op basis van GPS in de online GIS omgeving van Eelerwoude ingevoerd. Hierbij is specifiek gelet op kleine wolfsmelk en grote leeuwenklauw maar is ook rekening gehouden met andere mogelijk aanwezige beschermde plantensoorten.

3.1.2 Onderzoekresultaten

Binnen het plangebied zijn diverse algemene soorten van akkers aangetroffen. Het gaat hierbij om soorten als korrelganzenvoet, melganzenvoet, witte krodde, uitstaande melde, doornappel, papegaaienkruid, akkermelkdistel, groene amarant, kleine leeuwenbek, hoenderbeet, kroontjeskruid, kluwenzuring en akkerereprijs. Hiernaast is ook de zeldzame kleine wolfsmelk aangetroffen op de experimentele velden waar kleinschalig uien, rode kool en haver worden verbouwd. Hier zijn circa 60 planten waargenomen verspreid over een vrij klein gedeelte van het plangebied (figuur 4).

3.2 Steenuil

Het schuurtje in het zuidoosten van het plangebied bevat een steenuil-nestkast, welke in gebruik is als vaste rust- en verblijfplaats van de steenuil.

3.3 Overige soorten

Binnen het opgaand groen kunnen ook vogels zonder jaarrond beschermd nest broeden. Hiermee dient rekening te worden gehouden door buiten het broedseizoen of na een controle te werken.

Figuur 4: Locaties kleine wolfsmelk (geel) en zijn groeiplaats (blauw)

4 Effectenbeoordeling

4.1 Kleine wolfsmelk

Binnen het plangebied zijn 60 planten van de kleine wolfsmelk aangetroffen in een klein gedeelte van het plangebied. Bij de voorgenomen inrichting van het zonnepark gaat deze groeiplaats verloren. De standplaats, welke zich binnen het plangebied bevindt, kan hierbij niet worden ontzien. Dit betreft een overtreding van artikel 5.1, lid 2, sub c van de Omgevingswet voor wat betreft het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van exemplaren van de kleine wolfsmelk (*Euphorbia exigua*).

4.2 Steenuil

Het schuurtje en de nestkast van de steenuil blijven bij de voorgenomen plannen behouden, en komen in het zonnepark te liggen. Het nest gaat daarmee niet feitelijk verloren. Het leefgebied wordt door de landschappelijke inrichting opgewaardeerd. Tijdens de aanleg dient rekening gehouden te worden met verstoring van het nest, wat met maatregelen te voorkomen is. Negatieve effecten zijn daarmee op voorhand uit te sluiten. Overtredingen zijn niet aan de orde.

4.3 Overige soorten

Andere diersoorten als vogels, zoogdieren en amfibieën kunnen in het plangebied aanwezig zijn. Hiervoor geldt de zorgplicht. Dit houdt in dat men zorg moet dragen voor aanwezige individuen, ook algemene soorten. Men moet deze dieren de tijd geven om het plangebied te verlaten. Weinig mobiele soorten als egel of pad kunnen met beleid naar buiten het plangebied worden verplaatst.

Daarnaast zijn broedende vogels en hun nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Geadviseerd wordt om het opgaand groen binnen het plangebied buiten het broedseizoen te verwijderen, om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt gemiddeld van half maart tot half augustus. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval.

5 Maatregelen

De maatregelen om negatieve effecten te voorkomen dan wel te minimaliseren bestaan uit het verplaatsen van de aanwezige zaadbanken buiten de broeiperiode van de kleine wolfsmelk. In dit geval gaat het om het trefpen van maatregelen om negatieve effecten van het vernietigen van standplaatsen van de kleine wolfsmelk te mitigeren.

5.1 Verplaatsen individuen en zaadbank

Aangezien kleine wolfsmelk een éénjarige plant is en de bloeiperiode loopt van juni tot in de herfst, zal de mitigatie in onderhavig geval gericht zijn op het behoud van de aanwezige zaadbank. Voorafgaand aan de uitvoering zal door een ecologisch deskundige een deel van de aanwezige top laag worden getransplanteerd naar de toekomstige groeiplaats in het noorden van het plangebied. Indien er al/nog planten aanwezig zijn worden deze ook verplaatst naar de toekomstige groeiplaats. De exacte locatie zal nader worden bepaald maar zal zich bevinden binnen het noordelijk deel waar natuurinclusief agrarische gebruik gepland is. Hier is al gelijkwaardig en geschikt habitat aanwezig waar een soort als kleine wolfsmelk kan gedijen.

Het transplanteren geschiedt door in een straal van twee meter rondom de huidige groeiplaats enkele centimeters van de top laag handmatig af te schaven en deze meteen daarna op de nieuwe locatie in de bovenlaag in te werken. Uitgaande van bloei in de periode juni is in eerste instantie de keuze gemaakt om de aanwezige zaadbank veilig te stellen met de daarvoor beschreven maatregelen in de periode november t/m maart. In aanvulling hierop zal in de periode mei t/m augustus, voorafgaand aan de werkzaamheden eenmalig de locatie van de groeiplaats worden onderzocht op aanwezige nieuw ontwikkelende planten zodat deze, indien aanwezig, ruim kunnen worden uitgestoken en direct worden verplaatst naar de nieuwe groeiplaatslocaties. Er wordt gericht gekeken naar het aanwezige microhabitat en reeds aanwezige vegetatie. Zo kan met voldoende

zekerheid een geschikte plek worden gezocht die aansluit op de huidige groeiplaats en zonder dominante vegetatie.

5.2 Beheer nieuwe groeiplaats

In het document “Ecologie en beheer van kruidenrijke akkers op de zware en basische grondsoorten” (Eichorn ecologie en Natuurmonumenten, 2023) staat dat de kleine wolfsmelk behoort tot de zogenoemde stoppelplanten. Hierover staat het volgende genoemd: *“Dit zijn laagblijvende akkerplanten die van het oogsten weinig schade ondervinden, om vervolgens tot volledig wasdom en zaadzetting te komen op het stoppelveld. Het betreft vooral eenjarige soorten die in het voorjaar kiemen (zomerannuelen). De stoppelflora is mede afgenomen doordat in de akkerbouw tegenwoordig direct na de oogst al weer grondbewerkingen worden uitgevoerd voor onkruidbestrijding en stoppelgewassen. In kruidenrijke akkers kan deze ecologische groep het beste in stand worden gehouden door na de oogst een stoppelfase van minimaal drie weken in te lassen. Dit betekent dat er tijdig moet worden geoogst om na deze stoppelfase ook nog wortelkruiden te kunnen bestrijden, vooral als de bodem nog relatief voedselrijk is of als er in oktober een wintergraan zal worden ingezaaid. In zeer voedselarme akkers kunnen de soorten van deze groep zich echter vaak ook handhaven als de stoppelfase korter is, omdat er dan ook in de graanfase al voldoende licht tot de ondergroei van het ijle gewas doordringt.”*

Binnen het noordelijk deel is natuurinclusief agrarische gebruik gepland. De kleine wolfsmelk wil een zonnige en vrij warme, vochtige, matig voedsel- en stikstofrijke, kalkhoudende grond.

De percelen waar natuur inclusieve landbouw op bedreven wordt, worden ingezaaid met eiwitrijke gewassen. Door gebruik van eiwitrijke gewassen hoeft er minder soja te worden ingekocht. Hierbij wordt het basisprincipe van wisselteelt toegepast. Door toepassing van een bloemrijk mengsel op de perceel randen neemt de biodiversiteit toe.

Voor alle gewassen telt dat ze extensief beheerd gaan worden, en machinaal geoogst moeten worden. Ook de benodigde grondbewerkingen en inzaaiwerkzaamheden worden machinaal uitgevoerd.

Uitvoering van de werkzaamheden kan plaatsvinden wanneer de grondcondities en het weer dit toelaat. Het weer kan ook invloed hebben op de keuze van het gewas.

Het basisprincipe is dat op de 4 verschillende percelen een andere teelt wordt toegepast, en de teelt wisselt per perceel. Er zullen geen insecticiden gebruikt worden en gewasbescherming zal tot een minimum worden beperkt.

De gewassen die geselecteerd zijn voor de aanwezige grondsoort zijn:

- Granen zoals tarwe, gerst of boekweit
- Klaverrijke graslanden
- Stokbonen met mais
- Luzerne

Als groenbemester kan gele mosterd gebruikt worden.

Klaverrijke graslanden en luzerne blijven 3 jaar op 1 perceel staan.

Rondom de akkers wordt een 5 meter brede bloemrijke akkerrand gerealiseerd. Dit betreft zo'n 8.934 m². De bloemrijke akkerranden zijn ten behoeve van de biodiversiteit en het aanzicht. Ten behoeve van de kleine wolfsmelk wordt een deel van deze akkerrand gerealiseerd als graanakker rand met ruimte voor akkerflora. Het beheer hiervan vindt plaats ten gunste van de kleine wolfsmelk. Na de oogst/maaibeurt wordt een stoppelfase van minimaal drie weken gehanteerd. Hierdoor kan de soort zaad zetten.

Waar mogelijk worden ook de volgende maatregelen toegepast:

- Toepassen van akkerbouw binnen de groeiplaats door bijvoorbeeld de teelt van langhalmige graanrassen waartussen grassen en kleeftkruid niet snel domineren (wintergraan).
- Inzaaien van gewassen in oktober als de grond nog warm is, in een relatief open stand, zodat er licht en ruimte is voor akkerplanten.
- De laatste grondbewerking vindt plaats voor het zaaien; in de herfst (voor 15 oktober).
- De strook ligt regelmatig braak, om akkerplanten gelegenheid te geven tot volle ontwikkeling te komen.
- Jaarlijks wordt de strook ondiep geploegd, met licht materiaal, zodat eenjarige jaarlijks kunnen kiemen.
- beheer dat woekering van grassen en kleeftkruid voorkomt.

De eerste vijf jaar zal de nieuwe groeiplaats gemonitord worden om de effectiviteit van de verschillende maatregelen te bepalen. Hierbij wordt vooral gefocust op of de graanakkerranden of de akkers zelf meer geschikt zijn voor de kleine wolfsmelk.

5.3 Overige soorten

Ook andere (en onbeschermde) soorten, mogen niet moedwillig gedood worden. In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om tijdens de werkzaamheden voldoende zorg te dragen voor (incidenteel) aanwezige individuen, met name een relatief trage algemeen voorkomende soort als de egel die onder beplanting verscholen kan zitten bij het plaatsen van een steiger in een voor- of achtertuin. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om het werkgebied zelfstandig en veilig te kunnen verlaten. Indien noodzakelijk dienen soorten zorgvuldig te worden verplaatst naar buiten het werkgebied.

5.4 Planning van de maatregelen

In tabel 1 is een overzicht weergegeven van wanneer welke maatregelen plaats zullen vinden met betrekking tot de percelen waar de planten zijn aangetroffen.

5.5 Ecologisch(e) werkprotocol en begeleiding

Alle te nemen maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol aangegeven. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Aanvullende voorwaarden uit de vergunning worden hier tevens in meegenomen.

Tabel 1: Planning werkzaamheden

Planning	Item
November 2024 t/m maart 2025	Verplaatsen zaadbank kleine wolfsmelk
Mei t/m augustus 2025	Controle + overplaatsen achtergebleven groeiplaatsen
Hierna	Start werkzaamheden
Toekomstige situatie	Beheer natuurinclusief agrarische gronden, en aangepast beheer akkerranden (3 weken stoppelvelden)

6 Toetsing aan wet- en regelgeving

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staat beschreven aan welke voorwaarden een aanvraag moet voldoen. In artikel 8.74j en 8.74k van de Bkl staan de voorwaarden beschreven voor de soorten beschermd respectievelijk artikel 11.37 en 11.46 Bal. Bij dit beschermingsregime wordt een omgevingsvergunning enkel verleend indien deze aan de volgende drie voorwaarden voldoet:

- De vergunning is nodig ten behoeve van een of meer van de in de wet beschreven belangen (**Wettelijk belang**)
- Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen (**Alternatievenafweging**)
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (**Staat van instandhouding**)

6.1 Vergunningsplichtig activiteiten

De werkzaamheden hebben niet tot doel (de intentie) om de groeiplaats van de kleine wolfsmelk opzettelijk te vernielen. Echter ten behoeve van het bouwrijp maken van het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden en/of door de werkzaamheden op zich kan de groeiplaats niet behouden blijven. Door middel van mitigerende maatregelen zullen, ten tijde van de werkzaamheden de planten of zaden reeds zijn verplaatst. In de directe omgeving wordt nieuw leefgebied ontwikkeld. Hierbij wordt vergunning aangevraagd van de verbodsbepaling Artikel 11.54, lid 1 onderdeel c Bal:

”Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen”.

6.2 Wettelijk belang

In het kader van de uitvoering van de werkzaamheden wordt een vergunning aangevraagd voor het aantasten (het plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen) van de kleine wolfsmelk (artikel 11.54 Bal). De kleine wolfsmelk is het hele jaar beschermd. De kleine wolfsmelk is een beschermde inheemse vaatplant als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Omgevingswet (artikel 11.54 Bal).

Op grond van artikel 3.10 lid 2 van de Ow kunnen Gedeputeerde Staten vergunning verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.5 of artikel 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren en planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen, of eieren van dieren of standplaatsen van planten van daarbij aangewezen soorten. Een vergunning wordt uitsluitend verleend indien: er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of

- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang, of
- bestendig gebruik.

De vergunning van verbodsbepalingen artikel 3.10 lid 1 onderdeel b wordt in dit geval aangevraagd *“in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”* en *“in het kader van*

de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde“.

6.2.1 Onderbouwing

Het gebruik van fossiele energie heeft negatieve effecten op de volksgezondheid en het milieu door een toename van luchtverontreiniging, stikstofuitstoot en klimaatverandering, en de daarmee samenhangende veranderingen in overstromingsrisico en drinkwatervoorziening. Het opwekken van hernieuwbare energie, doormiddel van een zonnepark, kan het gebruik van fossiele energie terugdringen. Het gebruik van fossiele brandstoffen draagt bij aan:

- Uitstoot van fijnstof en stikstofoxiden; Uit onderzoeken van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) blijkt dat er jaarlijks enkele duizenden Nederlanders enkele maanden tot een jaar te vroeg overlijden door luchtvervuiling. Door het verbranden van fossiele brandstoffen voor het opwekken van energie komt o.a. roetdeeltjes en zwaveldeeltjes vrij die hieraan bijdragen. Door over te stappen op hernieuwbare bronnen voor het opwekken van energie zal de hoeveelheid luchtverontreiniging.
- Tegengaan van de klimaatverandering; Door het gebruik van fossiele brandstoffen neemt het CO² gehalte in de lucht toe. Dit zorgt voor klimaatverandering, wat leidt tot een vergrote kans op weerextremen. Weersextremen zorgen in veel gevallen tot sterfte, door hittegolven, overstromingen, stormen en bosbranden.
- Drinkwatervoorzieningen; De voorraden zoet water kunnen onder druk komen te staan wanneer, door klimaatverandering, de zeespiegel stijgt. Daarnaast kunnen door droogteperiode bestaande bronnen opdrogen. Volgens het Nationaal Waterplan 2016-2021 zal een tekort aan zoet water vaker voorkomen in de toekomst.

In het Klimaatakkoord van het kabinet Rutte III (28 juni 2019) is voor energie de afspraak gemaakt dat in 2030 70% van elektriciteit uit hernieuwbare

bronnen dient te worden gegenereerd. Om dit te bewerkstellingen zijn derig regio's benoemd die de ruimte krijgen om te bepalen hoe zij aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord kunnen voldoen.

De realisatie van het zonnepark zorgt voor een toename aan groene energie, en daarmee minder noodzaak om fossiele brandstoffen te verbranden.

De ontwikkeling van een zonnepark is hiermee in het belang van de **volksgezondheid, de openbare veiligheid** of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van voor **het milieu** wezenlijke gunstige effecten.

Daarnaast betreft de realisatie van het zonnepark een **ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van het gebied**.

6.3 Alternatieven

Voor het verkrijgen van een vergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen is het noodzakelijk dat is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing is. Dit betekent dat voor alle beschermde soorten waarvoor de vergunning wordt aangevraagd, aangetoond dient te worden dat er geen alternatief is voor de voorgenomen activiteit, die geen of minder negatieve effecten heeft voor de betreffende soort(en). Het alternatievenonderzoek dient zowel gericht te zijn op de locatieafweging als op de inrichtings- en uitvoeringsalternatieven (waaronder werkwijze en planning van de werkzaamheden).

6.3.1 Locatie

Het huidige perceel bestaat voornamelijk uit agrarische percelen. Het perceel is aangewezen door de gemeente als een geschikte locatie voor het plaatsen van de zonnepanelen in het “Beleidskader zonnepanelen op land” d.d. 4 augustus 2021. Er heeft daarmee een afweging plaatsgevonden van waar al dan niet zonnepanelen op land mogelijk zijn. In dit geval

zijn de grondeigenaren in samenwerking met de omwonenden het initiatief gestart. Het project is daarmee locatie-specifiek.

6.3.2 Inrichting en werkwijze

Tijdens het huidige ontwerp van het plangebied is rekening gehouden met de omwonenden van het plangebied, welke inspraak hebben op het inrichtingsplan. Dit heeft geresulteerd in een respectzone ten opzichte van hun woningen. Door de zonnepanelen in het zuiden van het plangebied te plaatsen hebben aanwonenden in het noorden van het plangebied maar beperkt zicht op de aanwezige zonnepanelen, en behouden zij zoveel mogelijk vrij zicht. Wanneer de zonnepanelen op een andere locatie binnen het plangebied wordt gerealiseerd zullen deze te dicht bij de woningen worden gerealiseerd waarbij de omwonende last kunnen ondervinden van de zonnepanelen. De ingetekende hoeveelheid zonnepanelen is noodzakelijk om er een haalbaar plan van te maken.

6.3.3 Planning

Bij uitvoering van de werkzaamheden wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de kwetsbare periodes van de kleine wolfsmelk, middels het werken buiten de gevoelige periode. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden, waarbij het geheel ook uitvoerbaar blijft voor de aannemer.

6.4 Staat van instandhouding

Naast het voldoen aan een ‘wettelijk belang’ (6.2) en het ontbreken van alternatieven (6.3) is de derde voorwaarde voor vergunningsverlening dat de activiteit ‘geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding’ van de (populatie van de) soort. Bij deze afweging gaat het niet meer om individuen maar om de populatie van een soort in een gebied.

6.4.1 Kleine wolfsmelk

Kleine wolfsmelk staat op open, zonnige, vrij warme, vochtige, matig voedsel- en stikstofrijke, kalkhoudende, kleiige, niet te sterk bemeste, omgeweelde grond. Ze groeit in akkers met graan of hakvruchten, op stoppelvelden, op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen. Nederland valt geheel binnen het Europese deel van het verspreidingsgebied. Deze pionier is vrij zeldzaam in Zeeland, in het rivierengebied en aangrenzend Noord-Brabant en in Gelderland, zeldzaam in Zuid-Limburg en zeer zeldzaam in het noordelijke kleigebied, in de Hollandse en Zeeuwse duinen en in het laagveengebied. De reden van de sterke achteruitgang is onduidelijk (NDFF, 2022). Op de Rode Lijst van planten staat de kleine wolfsmelk aangemerkt als 'kwetsbaar', en 'zeer sterk afgenomen' (Sparrus, 2012).

In de directe omgeving komt de soort op meerdere plaatsen voor. Met name richting het oosten van het plangebied zijn een groot aantal waarnemingen bekend aan de westrand van Wageningen, waar deze in slootkanten en bermen voorkomt.

Doordat de aanwezige zaadbank en eventueel aanwezige plantjes van de kleine wolfsmelk worden verplaatst naar een geschikte groeiplaats buiten de invloedssfeer van de ingreep zullen deze worden behouden. Anders dan in de huidige situatie zal het beheer van het akkergebied natuurvriendelijk zijn, met minder grondbewerking en minimale toepassing van gewasbeschermingsmiddelen. Hierdoor is dit afgestemd op de kleine wolfsmelk, en wordt dit gemonitord. Het behoud van deze soort is daarmee meer aannemelijk dan in de huidige situatie, waar deze afhankelijk is van de agrariër.

Geconcludeerd wordt dat de gunstige staat van instandhouding van kleine wolfsmelk niet in gevaar komt, mits gewerkt wordt conform de voorgestelde maatregelen.

7 Bronnen

- Arcadis 2018. De Staat Van Instandhouding, Factsheets voor 25 soorten in Gelderland. Provincie Gelderland
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Haverinen-Shaughnessy, U., Moschandreas, D. J., & Shaughnessy, R. J. (2011). Association between substandard classroom ventilation rates and students' academic achievement. *Indoor air*, 21(2), 121–131. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0668.2010.00686.x>
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Goutbeek A.B., 2018. DE STAAT VAN INSTANDHOUDING Factsheets voor 25 soorten in Gelderland. Provincie Gelderland & Arcadis
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Omgevingswetdaarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

8 Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een vergunningsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste rust- of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Vergunning

De Omgevingswet is gemaakt om plant- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Omgevingswet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een vergunning benodigd zijn. Een vergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september-oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Amsterdam

Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
+31 (0)20 506 19 99

Boxtel

Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400

Venlo

Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
+31 (0)77 373 06 01

info@bro.nl
www.bro.nl

